

Lapszemle.

A „*Neue kirchliche Zeitschrift*“ az 1914. évben jubileumi évfolyamát kezdett meg, belépett 25 évfolyamába. A luth. pozitív theologia szakfolyóiratának ezen évfolyama is egy a mult évre visszapillantó cikkel kezdődik, melyet Bezzel H. a bajor ev. egyház főkonzisztoriumának elnöke írt. Utána pedig a tudományos cikkek sorozata következik, melyek a theologia minden ágára kiterjeszkednek.

Az előttünk lévő első öt füzet (január — május) magában foglal ó-szövetségi cikkeket *Wicke* bécsi theol. tanár (Ujabb kutatások Mózesre és korára vonatkozólag) és *Caspari* erlangeni magántanár tollából. Az újszövetségi tudomány körébe csak egy cikk vág, *Kuhn* lelkésztől, mely azonban fontos kérdést, a hegyibeszéd problémáját tárgyalja. Ide számíthatni azután még *Grützmacher* erlangeni tanár dolgozatát az újszövetségi ethika jelenkori megítéléséről. Ebben a szerző ismerteti és visszautasítja a mi korunk különböző támadásait az őskeresztyén ethika ellen. A folyóiratnak sok cikke foglalkozik a reformáció korával. Itt van a *Walter* breslauer tanár cikke az ifju Lutherről és *Böhmer* marburgi tanár cikke Luther egyes régi kéziratairól. Majd meg kell említenünk *Körner* lelkész cikksorozatát *Alber* Erazmusnak a házasságról való tanára vonatkozólag.

Már a mi időnk egyházi életébe vezet be bennünket *Scholz* gothai főlelkész értekezése az ev. lelkészi hivatal feladatairól, a jelenkor gyülekezeteiben, azután *Böttcher* lelkész dolgozata az ifjuember pszichológiájáról. Ez oly tárgy, amely az ifjuság vallásos nevelése, tanítása, lekipásztori gondozása szempontjából is igen fontos és azért minden hitoktató, vallástanár és lelkész érdeklődésére számít. Végül nem szabad megfeledkeznünk *Mahlöng* berlini tanár tanulmányáról, mely az utolsó évtizedek egyháztörténetében oly nagy szerepet játszó fogalmakról, a nép-egyházról, a néplelekről, a nép lelki gondozásáról és a népmissióról szól. Ezen cikkekre itt külön is felhívjuk az érdeklődők figyelmét.

A történeti theologiai cikkekhez kell számítani *Wapler* dolgozatát, mely *Hoffmann* volt erlangeni theol. tanár a megváltásról teszi vizsgálata tárgyává és kimutatja annak eredetét. De azért már a rendszeres theológiával foglalkozónak érdeklődését

is nagy mértékben igénybe veszi. Már szorosabban ide számítjuk *Dunkmann* greifswaldi theol. tanár kritikáját, melyet Stange göttingeni tanár theológiáján „a theologiai ujkantianizmus legújabb phasisa“ cím alatt gyakorol. Amily élelemjű és mélyenjáró Stange theologiai gondolatvilága, oly élesszemű kritikusanak látása, mellyel annak gyengéit felfedni igyekszik.

Ha ez alkalommal nem is tudtunk folyóiratunk egyes cikkeinek részletes tartalmával foglalkozni azt hisszük, hogy a mi rövid áttekintésünkkel is meggyőzhettük az olvasót, hogy ezen jubileumi évfolyam gazdag tartalma is megérdemli a folyóirat járatását és tanulmányozását. Megjelenik havi 5 ívnyi füzetekben negyedévi 2'50 mk (= 3 K) előfizetési áron. Kiadja az „A Deichert'sche Verlagsbuchhandlung. Leipzig.

Ugyancsak ezen kiadóhivatal kiadásában megjelenik egy kritikai szemle, mely az előző év tudományos theol. irodalmáról áttekintést és tájékoztatást nyújt, „*Die Theologie der Gegenwart.*“ Az 1914. évben legelőször jelenik kéthavonként egy-egy, összesen tehát 6 füzetben évi 3'50 mk (= 4'20 K) előfizetési áron. A „*Neue kirchliche Zeitschrift*“ olvasói valamivel kisebb kedvezményes áron kapják.

Eddig megjelent az első 3 füzet. Az *első*-ben *Grützmacher* erlangeni tanár a rendszeres theologia irodalmát. Különösen ki kell emelni ezen füzetből Troeltsch ethikai állásfoglalásának összeállítását és jellemzését, melyet összegyűjtött iratai alapján szerzőnk ad. Hogy ezenkívül a rendszeres theologia egyébb és a határos filozofia jelesebb művei is figyelemben részesülnek és *Grützmacher* az utolsó év idevágó theol. irodalmáról jól tájékozott, magától értetődik.

A *második* füzetben *Uckeley* königsbergi tanár ismerteti a gyakorlati theologia irodalmát. Mily szép számmal jelentek meg csak az utolsó évben pl. pozit. theol. tanároktól prédikációs kötetek. Szerzőnk ismerteti Schlotter, Ihmels, Stange, Dunkmann, Orelli műveit s természetesen másokét is. Mindenütt előzékenység, más gondolataiba való beleélés s így igazságosságra való törekvés jellemzi e füzet ismertetéseit.

A *harmadik* füzetben *Sellin* kieli tanár ismerteti az ó-testamentomi irodalmat.

A még hátralévő 3 füzet közül kettő tárgyalni fogja az egyháztörténeti irodalmat, egy pedig az újszövetségi tudományok irodalmát.

Legyen szabad végül ezen szemle végén egy német róm. kath. szépirodalmi folyóiraatra is felhívnom a figyelmet, t. i. a „*Hochland*“ mostani évfolyamára.¹⁾

¹⁾ *Hochland* Monatsschrift für alle Gebiete des Wissens, der Literatur und Kultur, herausgegeben von Karl Muth. München Jos. Kösel'sche Buchhandl. Ara évi 12 füzet 16 mk (19'20 K). Egyes füzet ára 1'50 mk.

Az évfolyam megindult az 1913. év október havában, úgy-hogy most a májusi számmal 8 füzet van előttünk. Ez a folyó-irat a német művelt r. kath. körök igényeit akarja kielégíteni. Időnként a többé-kevésbé modernista gondolkodásuak is jutottak benne szóhoz. Így pl. Fogazzaro „Il santo“-jának német fordítása itt kezdett megjelenni. De azért még sem modernista, hanem kifogástalan r. kath. folyóirat akar lenni, mely csak a modern műveltség számára is feltárt r. katolikusok szellemi kalauza lehet. És hogy ezen törekvése megvalósításában magas színvonalat ér el, arra nézve garancia egyebek közt a kiadónak, Muth Károly-nak művész körökben megbecsült egyénisége, akit Lajos bajor király a professzor cím adományozásával kitüntetett. Egyébként nem ritkán hasonló, ideális gondolkodásu nem kath. írók mint pl. Lienhardt is felkeresik néha a „Hochland“ hasábjait.

Az eddig megjelent füzetek tartalmából csak néhány cikk címét ragadom ki. *Spahn M.* strassburgi egyet. tanár úr a demokrácia lényegéről, azután a produkció és a fogyasztás állami védelméről mint socialpolitikai feladatról, *Pohl H.* egyet. tanár ismerteti az idegenlegio kérdését, majd azután a panamacsatorna építésének történetét, Rompolla halála alkalmából *Cramer-Clett* festi a pápai államtitkár jellemképét, *Brauweiler* leírja a centrum háborúság lényegét és jelentőségét, Brauer pedig a német keresztényen szakszervezetek kérdéséhez szól hozzá — csupa kérdések és problémák, melyeket a napi események felvetnek az állami életben. *Laros* új források alapján festi a nagy angol kardinális, a konvertita Newmann jellemképét, *Ettlínger* Hertlingnek a bajor miniszterelnöknek mint tudósnak, jelentőségét vázolja. Az összes füzeteken végig húzódik egy regény *Herwig*től; „A csatatér“, mely a német-lengyel kérdés körül forog. *Schmitz* egyet. magántanár igen érdekes zene-æsthetikai cikkeket írt a legtöbb füzetbe, pl. Bach Máté passiójának megértetéséhez, Wágner Krisztusdrámájáról, Giuseppe Verdiről stb. Vannak aztán cikkek az ismeretes pædagogus Fœrstertől, jegyzetek mindenféle tudományos, művészeti stb. napikérdésekről. Minden füzet egy-két színes és több egyszínű képmellékletet hoz, melyet kisebb ismertetések méltatnak. Szóval nagystílu r. k. kulturális folyóirattal van dolgunk a „Hochland“-ban, melyből a mai német r. kath. szellemaristokráciát megismerhetjük. Ezen célra az ez iránt érdeklődőknek a folyóiratot csak ajánlhatjuk.